

Ю. С. Ребрик, канд. екон. наук,
Севастопольський інститут банківської справи
Української академії банківської справи НБУ

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

У сучасних умовах нестабільності міжнародних фінансових ринків та на фоні активної інтеграції вітчизняної економіки у світове співтовариство банківський менеджмент потребує заміни традиційного інструментарію управління новітніми технологіями, що базуються на зарубіжному досвіді застосування та враховують особливості ведення вітчизняного банківського бізнесу. Зокрема, у контексті управління ліквідністю банку важливим є урахування перманентної мінливості зовнішнього середовища та систематичного прояву кризових явищ, і застосування на цій основі методичних підходів, що базуються на принципах превентивності кризи ліквідності. Відповідно до цього актуальним є розвиток концептуальних засад антикризового управління ліквідністю банку.

Зважаючи на значну динамічність ліквідності банку, ефективне управління нею потребує здійснення перманентного контролю на всіх стадіях управлінського процесу.

Необхідно зазначити, що контроль забезпечує зворотний зв'язок між об'єктом та системою антикризового управління ліквідністю банку, а його результати дають можливість оцінити ефективність управління.

З огляду на це, основними завданнями контролю є:

- 1) дослідження стану об'єкта контролю та оперативне його коригування;
- 2) перевірка на відповідність процедур антикризового управління ліквідністю розробленому плану заходів щодо подолання кризи;
- 3) оперативна ліквідація ідентифікованих відхилень від плану;
- 4) формування сприятливих умов для досягнення запланованих показників ліквідності тощо.

Крім того, ефективність виконання зазначених завдань залежить від рівня дотримання принципів, що формують правила поведінки суб'єктів контролю. До основних принципів контролю як функції антикризового управління ліквідністю пропонуємо відносити такі:

- комплексності, що визначається перманентним дослідженням відповідності всіх аспектів управління ліквідністю встановленим стандартам;
- динамічності, що передбачає застосування адаптивного механізму до проведення поточного контролю з урахуванням умов зовнішнього та внутрішнього середовищ;
- всебічності, що забезпечує охоплення контрольними процедурами всіх структурних підрозділів банку;

- багаторівневості, відповідно до якого рішення, що приймаються окремими рівнями контролю є обов'язковими для виконання суб'єктами нижчого рівня.

Слід зауважити, що контрольні функції в антикризовому управлінні ліквідністю банку виконують такі суб'єкти: спостережна рада, правління, антикризовий комітет, казначейство, управління ризиками, управління по роботі з громадськістю, філії та відділення, керівники структурних підрозділів та служба внутрішнього контролю.

Окремо слід розглядати службу внутрішнього контролю, оскільки її функції зводяться до загального контролю антикризової діяльності.

Даний структурний підрозділ проводить періодичні перевірки організації та стану антикризового управління ліквідністю банку чи конкретних її напрямів за всіма рівнями системи контролю, крім виключного, яким є спостережна рада, та найвищого – правління. Важливим є чітке розмежування підконтрольних об'єктів у розрізі окремих рівнів контролю.

Таким чином, контроль є невід'ємною складовою антикризового управління ліквідністю банку, оскільки забезпечує зворотний зв'язок між об'єктом та системою управління, а його результати дають можливість оцінити ефективність управлінського процесу та системи антикризового управління зокрема.

Ребрик, Ю.С. Особливості контролю в системі антикризового управління ліквідністю банку [Текст] / Ю.С. Ребрик // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). - Суми: УАБС НБУ, 2012. - С. 170-172.